

A&W-rapport 1184

ECOLOGISCHE BEOORDELING AFBRAAK SCHOOLGEBOUW FALKENAWEG HEERENVEEN

in opdracht van

A&W-rapport 1184

**ECOLOGISCHE BEOORDELING
AFBRAAK SCHOOLGEBOUW
FALKENAWEG HEERENVEEN**

J.E. Heikoop

Projectnummer 1306fal	Projectleider P. Biezenaar	Status Eindrapport
Autorisatie Goedgekeurd	Paraaf R. Strijkstra	Datum 18 november 2008

Heikoop, J.E. 2008.

Ecologische beoordeling afbraak schoolgebouw Falkenaweg Heerenveen. A&W-rapport 1184. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.

Opdrachtgever

Gemeente Heerenveen
Postbus 15000
8440 GA Heerenveen

Foto Voorplaat

Zilveren maan, Trijehûs, Kemphanen, Ringslang:
Benny Klazenga, Katlijk

Uitvoerder

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Postbus 32, 9269 ZR Veenwouden
Telefoon (0511) 47 47 64, Fax (0511) 47 27 40
E-mail: info@altwym.nl
Web: www.altwym.nl

INHOUD

1. INLEIDING	1
2. VOorgenomen PLAN	3
2.1. Huidige situatie	3
2.2. Inrichtingsplan	3
3. RELEVANTE NATUURWAARDEN	5
3.1. Beschermd gebied	5
3.2. Beschermd soorten	5
4. EFFECTBEPALING EN BEOORDELING	9
4.1. Algemeen	9
4.2. Effecten op beschermd gebied	9
4.3. Effecten op beschermd soorten	9
4.4. Samenvattende tabel	11
5. CONCLUSIES	13
5.1. Conclusies m.b.t. beschermd gebied	13
5.2. Conclusies m.b.t. beschermd soorten	13
LITERATUUR	15
Bijlage 1 Relevante natuurwetgeving	

1. INLEIDING

Aanleiding

De gemeente Heerenveen bereidt de herinrichting voor van een locatie aan de Burgemeester Falkenaweg. De plannen bestaan uit de gedeeltelijke sloop van schoolgebouwen en de herinrichting van het terrein.

Op dit moment bevindt de planvorming zich in een fase van ontwikkeling en voorbereiding. In dit kader is ecologisch onderzoek gewenst om te beoordelen of de voorgenomen plannen stuiten op conflicten met de vigerende natuurwetgeving. De gemeente Heerenveen heeft Altenburg & Wymenga verzocht het onderzoek en de beoordeling uit te voeren.

Doel

Deze studie is een ecologische quickscan. De effecten van de sloop van de schoolgebouwen en de herinrichting van het terrein worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Voor meer informatie over de ecologische wet- en regelgeving wordt verwezen naar bijlage 1. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel noodzakelijk aanvullend onderzoek.

Inhoud van het rapport

Het rapport is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken.

- Het voorgenomen plan: in dit hoofdstuk wordt het onderzoeksgebied afgebakend en wordt een beschrijving gegeven van de aard van de activiteit en aspecten met betrekking tot aanleg en gebruik (hoofdstuk 2).
- Relevante natuurwaarden: in dit hoofdstuk worden de relevante beschermde natuurwaarden in en nabij het onderzoeksgebied beschreven (hoofdstuk 3).
- Effectbepaling en beoordeling: hier wordt bepaald wat het effect van de ingreep op de natuurwaarden is en wordt een beoordeling gegeven in het kader van de natuurwetgeving (hoofdstuk 4).
- Conclusies: In dit hoofdstuk wordt de beoordeling in het kader van de natuurwetgeving kort samengevat en wordt vermeld welke consequenties daaraan verbonden zijn (hoofdstuk 5).

Aanpak

Voor hoofdstuk 2 is uitgegaan van de informatie die verstrekt is door de opdrachtgever. Het hoofdstuk met de relevante natuurwaarden (hoofdstuk 3) is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste is een aantal bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Daarnaast zijn op 31 juli 2008 en 15 september 2008 twee veldbezoeken uitgevoerd, waarbij is gelet op de aanwezigheid van -en mogelijkheden voor beschermde en/of kritische soorten. Hierbij is er in het bijzonder op gelet of de te slopen schoolgebouwen mogelijk huisvesting bieden aan vleermuizen, de Steenmarter of zwaluwen. In verband met het onderzoek naar vleermuizen, zijn de veldbezoeken in de avondschemering uitgevoerd. Voor een uitgebreide beschrijving van de aanpak ten aanzien van hoofdstuk 3 wordt verwezen naar de paragrafen 1.2 en 2.3 in bijlage 1. De hoofdstukken 4 en 5 zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van de informatie in de hoofdstukken 2 en 3.

Altenburg & Wymenga bv presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

Foto 1.

Het schoolgebouw aan de Burgemeester Falkenaweg. Het linker gedeelte wordt gesloopt en het rechter gedeelte wordt mogelijk gesloopt (foto A&W).

2. VOORGENOMEN PLAN

2.1. HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied ligt centraal in Heerenveen en wordt begrensd door de Burgemeester Falkenaweg en de Sieger van de Laanstraat (figuur 1). Het plangebied bestaat in de huidige situatie grotendeels uit verhard terrein met enkele schoolgebouwen en bijgebouwen. In het gebied is – op enige lage struikjes na – geen groen aanwezig. Ook is in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig.

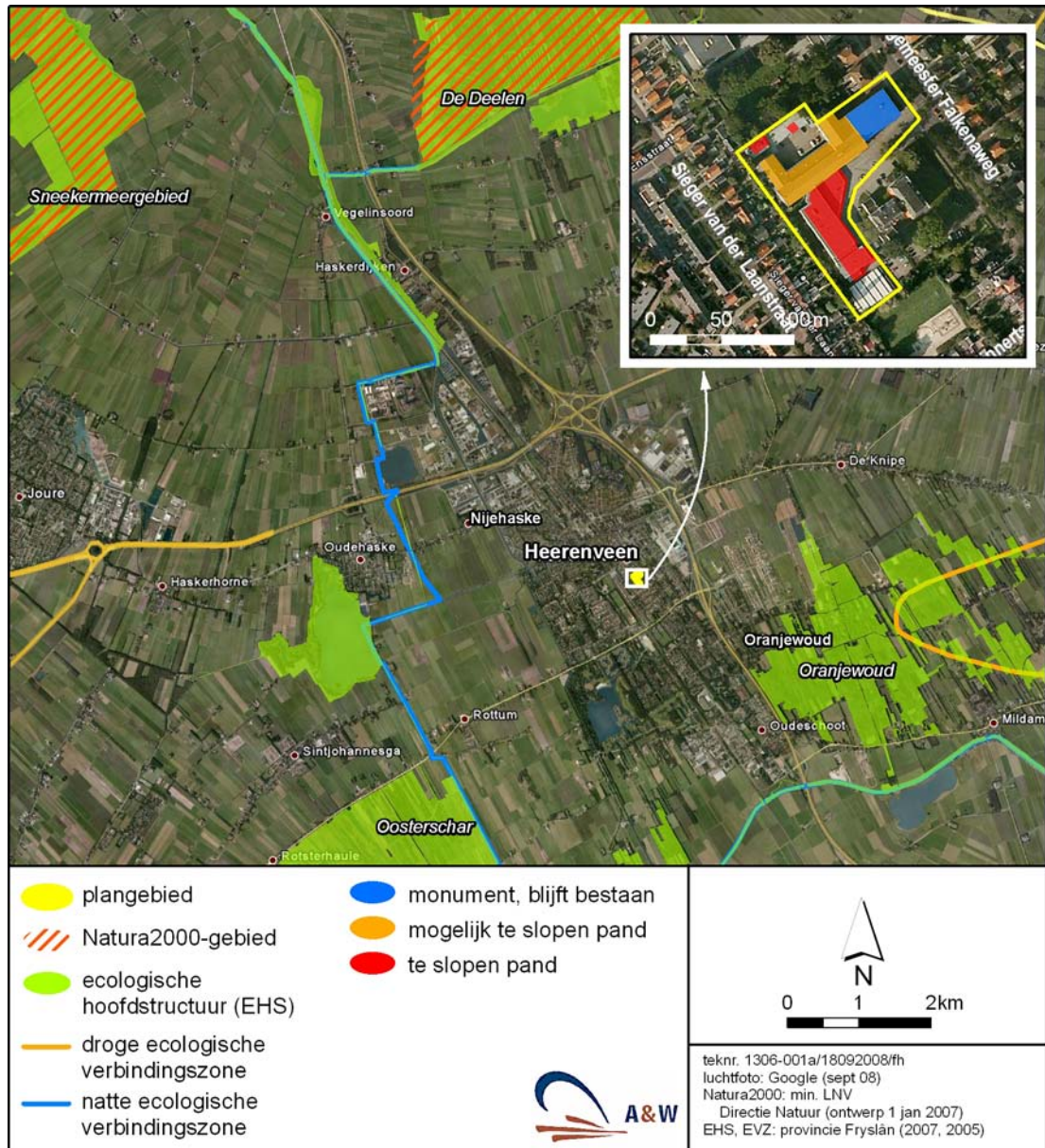
2.2. INRICHTINGSPLAN

Het beoogde plan voor het gebied bestaat uit de gedeeltelijke sloop van enkele schoolgebouwen aan de Burgemeester Falkenaweg en vervolgens de herinrichting van het terrein. Voor het bouwrijp maken van het terrein wordt geen noemenswaardige vegetatie verwijderd.

Foto 2.

Eén van de te slopen schoolbouwttjes aan de Burgemeester Falkenaweg (foto A&W).

Figuur 1.

Ligging van het plangebied en beschermde gebieden in de omgeving.

3. RELEVANTE NATUURWAARDEN

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van natuurwaarden die aanwezig zijn binnen en in de omgeving van het plangebied en die tevens beschermd zijn in het kader van ecologische wet- en regelgeving. Er wordt nader ingegaan op natuurwaarden die door hun nabijheid mogelijk beïnvloed kunnen worden door de werkzaamheden ten behoeve van de sloop en nieuwbouw.

3.1. BESCHERMDE GEBIEDEN

Natura 2000-gebieden

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied (www.minlnv.nl). Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is De Deelen dat op ongeveer 7 km afstand van het plangebied ligt. Het gebied de Deelen vormt één van de weinige overgebleven restanten van een omvangrijk complex van laagveenmoerassen en petgatenlandschappen. Het gebied is aangewezen voor de Gestreepte waterroofkever en een aantal vogelsoorten.

Op ca. 11 km van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer. Het behoort tot het laagveenontginningsgebied van Zuid-Friesland en wordt gekenmerkt door een vrij open poldergebied en uitgeveende petgaten. Het gebied is aangewezen wegens een aantal habitattypen en een aantal kwetsbare soorten, te weten de Gevlekte witsnuitlibel, Grote vuurvlieder, Bittervoorn, Kleine Modderkruiper, Meervleermuis en Groenknolorchis.

Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied is geen onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) (zie figuur 1). Het gebied Oranjewoud is het dichtstbijzijnde gebied (1 km ten zuidoosten van het plangebied) dat deel uitmaakt van de PEHS (www.fryslân.nl).

Overige gebiedsbescherming

Gebieden kunnen als 'overig' natuurgebied beschermd zijn via het bestemmingsplan. Dit geldt niet voor het plangebied.

3.2. BESCHERMDE SOORTEN

Algemeen: beschermde soorten Flora- en faunawet en Rode Lijsten

Door de ligging in de bebouwde kom van Heerenveen, omgeven door andere gebouwen en veel bestrating, heeft het plangebied waarschijnlijk geen bijzondere ecologische waarde. Gezien de mogelijkheden voor natuurwaarden in en rond het plangebied en gezien waarnemingen uit het verleden, moet mogelijk toch rekening worden gehouden met soorten die wettelijk beschermd zijn. Deze behoren tot de volgende groepen:

- Amfibieën
- Vogels
- Vleermuizen
- Overige zoogdieren

Deze relevante soortgroepen worden hieronder verder toegelicht. Op basis van de ligging van het plangebied, de aanwezige biotopen en de aard van de voorgenomen plannen, is het niet waarschijnlijk dat andere soorten of soortgroepen dan de bovengenoemde worden beïnvloed. Deze niet-relevante soortgroepen zijn hieronder eveneens beschreven.

Niet relevante soortgroepen

Planten

Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit schoolgebouwen en wegverharding. In het plangebied zijn slechts enkele lage tuinplanten aanwezig. Tijdens het veldbezoek op 31 juli en 15 september 2008 zijn in het plangebied geen wettelijk beschermde planten aangetroffen. Ook ontbreken soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van bedreigde planten in Nederland.

Ongewervelde dieren

Gezien de verspreidingsgegevens en het ontbreken van belangrijke ecologische randvoorwaarden, zoals voortplantingswater voor libellen en waardplanten voor dagvlinders, worden in het plangebied geen wettelijk beschermde ongewervelde dieren verwacht (Digitale Natuuratlas Fryslân; via www.fryslan.nl, De Bruyne 2004, Kalkman 2004, Peeters et al. 2004, Timmermans et al. 2004, EIS et al. 2007).

Reptielen

Uit verspreidingsgegevens van reptielen blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen reptielen zijn waargenomen (Digitale Natuuratlas Fryslân; via www.fryslan.nl, RAVON 2007). Bovendien vormt het plangebied voor reptielen geen geschikt leefgebied. Op basis hiervan worden geen reptielen in het plangebied verwacht.

Vissen

Door het ontbreken van water komen in het plangebied geen vissen voor.

Relevante soortgroepen

Amfibieën

In de ruime omgeving van het plangebied komen enkele licht beschermde amfibieën voor, zoals Gewone pad, Bruine kikker en Meerkikker (Digitale Natuuratlas Fryslân; via www.fryslan.nl, RAVON 2007). Deze amfibieën worden ook in stedelijke omgeving aangetroffen. Door het ontbreken van water in het plangebied, is er geen voortplantingshabitat voor amfibieën aanwezig. Wel kan incidenteel een exemplaar van enkele van de bovengenoemde amfibieën in het plangebied foerageren.

Op ca. 2 km afstand van het plangebied is in het verleden de zwaar beschermde Rugstreppad aangetroffen. De Rugstreppad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. De soort kan ook op klei- en veengronden worden aangetroffen. Het plangebied is geen geschikt leefgebied voor de soort.

Op ca. 5 km ten zuidoosten van het plangebied komt de zwaar beschermde Heikikker voor. Deze soort komt voornamelijk voor in vochtige heidegebieden waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. Ook voor deze soort geldt dat het plangebied geen geschikt biotoop vormt.

Vogels

Door de afwezigheid van opgaande begroeiingen is het plangebied niet geschikt voor algemene broedvogels van stad en park. In de directe omgeving van het plangebied in de aangrenzende tuinen zijn voor deze vogels wel geschikte broedplaatsen aanwezig. Aangezien het schoolterrein vrijwel volledig is bestraat, is het gebied ook niet of nauwelijks geschikt voor op de grond broedende vogelsoorten. Tijdens de veldbezoeken zijn geen nesten van huiszwaluwen aangetroffen.

Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied komen negen soorten vleermuizen voor (Digitale Natuuratlas Fryslân). Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Franjestaart, Gewone Baardvleermuis, Rosse vleermuis en Grootoorvleermuis. Tijdens de veldbezoeken op 31 juli en 15 september 2008 zijn Laatvlieger, Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis waargenomen.

Verblijfplaatsen

Bovenstaande soorten bewonen gebouwen en/of bomen. In gebouwen is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen op voorhand meestal niet uit te sluiten. Sloop van gebouwen kan daardoor mogelijk leiden tot een conflict met de Flora- en faunawet. Daarom is op 31 juli en 15 september 2008 nachtelijk onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd.

Tijdens dit onderzoek zijn geen kraam- en zomerverblijfplaatsen waargenomen. Bij het tweede bezoek werden enkele baltsende Dwergvleermuizen waargenomen. Deze dieren hebben waarschijnlijk hun baltsplaatsen in het schoolgebouw dat mogelijk wordt gesloopt (zie figuur 1). De precieze locaties van de baltsplaatsen konden niet worden vastgesteld, omdat Dwergvleermuizen niet vanuit de baltsplaats roepen, maar rondvliegen voor de baltsplaats.

Foerageergebied

Van de soorten die in het plangebied voorkomen, foerageren de Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger regelmatig in bebouwde gebieden. Het is mogelijk dat de soorten in het plangebied foerageren. Tijdens de veldbezoeken op 31 juli 2008 en 15 september 2008 is waargenomen dat verscheidene exemplaren van Laatvlieger en Dwergvleermuis binnen en rond het terrein rond de school foerageerden.

Vliegroutes

Bij verplaatsing tussen verblijfsplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen, zoals watergangen, huizenblokken of bomenrijen. In de omgeving van het plangebied zijn dergelijke structuren, behoudens het stratenpatroon, niet aanwezig. Tijdens de veldbezoeken is alleen een buiten het plangebied doortrekkende Ruige dwergvleermuis waargenomen, maar er zijn geen vliegroutes geconstateerd.

Overige zoogdieren

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied enkele licht beschermde soorten voorkomen, zoals Bosmuis, Bruine rat, Egel, Bunzing, Dwergspitsmuis, Huismuis, Huisspitsmuis, Mol, Muskusrat, Veldmuis, Rosse woelmuis, Woelrat, Vos en Wezel (Digitale Natuuratlas Fryslân; via www.fryslan.nl, Vos 2007). Gezien de ligging van het plangebied en het feit dat het terrein vrijwel volledig bestraat is, valt te verwachten dat slechts op beperkte schaal enkele van deze soorten in het plangebied geschikt leefgebied kunnen vinden.

De middelzwaar beschermde Steenmarter komt volgens de literatuur in de omgeving van het plangebied niet voor (Vos 2007, Digitale Natuuratlas Fryslân; via www.fryslan.nl). Echter, één van onze onderzoekers heeft in een eerder stadium geholpen bij overlast van een Steenmarter in de school. Hierbij is de aanwezige mest verwijderd en zijn mogelijke toegangsgaten dichtgemaakt. Tijdens de veldbezoeken op 31 juli en 15 september zijn in de schoolgebouwen geen (verblijven van) Steenmarters aangetroffen. Wel is tijdens het veldbezoek op 15 september, op enkele tientallen meters van de school, een Steenmarter waargenomen die de Burgemeester Falkenaweg overstak.

Op enkele kilometers van Heerenveen wordt incidenteel de zwaar beschermde Boomarter waargenomen. De dichtstbijzijnde waarneming is op 5 km van het plangebied in het natuurgebied Easterskar (Digitale natuuratlas Fryslân). In het type gebouwen in het plangebied is de kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de Boomarter bijzonder klein, omdat de Boomarter zich niet zo ver in de bebouwde kom begeeft. De Boomarter wordt dan ook niet verwacht in het plangebied.

4. EFFECTBEPALING EN BEOORDELING

4.1. ALGEMEEN

In het vorige hoofdstuk is beschreven dat het plangebied waarschijnlijk weinig ecologische waarde vertegenwoordigt. Toch kunnen voor enkele soorten die mogelijk in het plangebied of de directe omgeving daarvan voorkomen, negatieve effecten optreden door de herinrichting. Factoren die daarbij een rol kunnen spelen zijn:

- biotoopverlies door de herinrichting
- verstoring tijdens de werkzaamheden

De relevante gebieden en soorten die mogelijk door deze factoren negatieve effecten kunnen ondervinden, worden hieronder besproken.

4.2. EFFECTEN OP BESCHERMDE GEBIEDEN

Het beschermde natuurgebied dat het dichtst bij Heerenveen ligt, is De Deelen. Gezien de afstand tot het plangebied (7 km) en het gebruik van het tussenliggende gebied, wordt niet verwacht dat de plannen negatieve effecten op dit beschermde gebied hebben. Op ca. 11 km van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer. Dit gebied is ondermeer aangewezen voor de Meervleermuis. Aangezien tijdens het veldwerk geen Meervleermuizen rond de school zijn waargenomen, valt niet te verwachten dat de plannen negatieve effecten op dit beschermde gebied hebben. Ook valt niet te verwachten dat de plannen een effect hebben op de Ecologische hoofdstructuur.

Het plan stuit niet op bezwaren vanuit de Natuurbeschermingswet, regelgeving omtrent de EHS en overige regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

4.3. EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

Amfibieën

Door de herinrichting van het plangebied gaat mogelijk tijdelijk een klein deel van het foerageergebied van enkele licht beschermde amfibieën verloren. In de omgeving van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig en na voltooiing zal ook het plangebied weer kunnen fungeren als foerageergebied. Bovendien geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling van ontheffing bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Het valt niet te verwachten dat zwaar beschermde soorten zoals de Rugstreeppad en de Heikikker, die op respectievelijk 2 en 5 km van het plangebied voorkomen, in het plangebied zelf voorkomen.

De plannen stuiten ten aanzien van amfibieën niet op conflicten met de Flora- en faunawet.

Vogels

Vogels zijn vooral tijdens het broedseizoen gevoelig voor verstoring. Indien vogels in de directe omgeving van het plangebied broeden (de opgaande vegetatie rond het schoolterrein),

worden deze mogelijk verstoord door de sloop van de gebouwen, het verwijderen van de aanwezige vegetatie en de nieuwbouw van schoolgebouwen. Deze verstoring is niet toegestaan. De werkzaamheden dienen daarom te starten voorafgaand aan het broedseizoen van de betreffende vogels. Het broedseizoen loopt van half maart tot half juli. Als buiten deze periode gestart wordt met de werkzaamheden, zullen zich in de omgeving van het plangebied geen vogels vestigen door de versturende werking die de werkzaamheden hebben. Indien binnen het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden, moet vooraf vastgesteld worden of in de directe omgeving broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden. Mochten zich tijdens de werkzaamheden toch vogels vestigen in de omgeving en is er kans op verstoring, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden tot na het broedseizoen.

De plannen veroorzaken ten aanzien van vogels geen conflict met de Flora- en faunawet, mits door de werkzaamheden geen broedende vogels worden verstoord.

Vleermuizen

Voerageergebied

Het plangebied vormt een deel van het voerageergebied van de soorten Dwergvleermuis en Laatvlieger. Tijdens en na voltooiing van de plannen kan het plangebied nog steeds deze functie dragen. Wanneer echter tijdens en na voltooiing van de werkzaamheden en gedurende de actieve periode van vleermuizen (van april tot november) gebruik wordt gemaakt van felle lampen en/of lampen die opwaarts of breed zijwaarts uitstralen, kan het voerageergebied voor vleermuizen in kwaliteit dalen. Omdat het plangebied alleen wordt gebruikt als een deel van het voerageergebied van soorten waarvan bekend is dat zij ook in stedelijke omgeving jagen, zal enige extra verlichting voor deze soorten geen belangrijk negatieve effecten veroorzaken.

Vliegroutes

In het plangebied en de directe omgeving daarvan worden geen vaste vliegroutes van vleermuizen verwacht. Er zijn dan ook geen negatieve effecten op vliegroutes van vleermuizen te verwachten.

Verblijfplaatsen

Zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen in de schoolgebouwen. Wel zijn in het deel van het schoolgebouw dat mogelijk wordt gesloopt (zie figuur 1), zeer waarschijnlijk één of enkele baltsplaatsen van de Dwergvleermuis aanwezig. Deze baltsplaatsen worden beschermd door de Flora- en faunawet. Wanneer dat gebouw wordt gesloopt, ontstaat een conflict met de Flora- en faunawet. In dat geval is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Geconcludeerd kan worden dat, afhankelijk van de uiteindelijke herinrichtingsplannen, ten aanzien van baltsplaatsen van Dwergvleermuizen een conflict kan ontstaan met de Flora- en faunawet.

Overige zoogdieren

Het plangebied is in beperkte mate geschikt voor enkele licht beschermde zoogdieren. Door de herinrichting gaat mogelijk tijdelijk een klein deel van het leefgebied van deze dieren verloren. In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende alternatief leefgebied en na voltooiing zal een deel van deze soorten weer geschikt leefgebied kunnen vinden in het plangebied.

De plannen stuiten ten aanzien van licht beschermde zoogdieren niet op conflicten met de Flora- en faunawet.

Steenmarter

In de zomer van 2008 is er sprake geweest van overlast van een Steenmarter die een verblijfplaats in de school had. Deze is toen verjaagd door de toegangsgaten dicht te stoppen en de verblijfplaats op te ruimen. Tijdens de veldbezoeken op 31 juli en 15 september 2008 is in het plangebied de Steenmarter niet meer aangetroffen. Wel is de soort op enkele tientallen meters van de school waargenomen. De conclusie na de veldbezoeken luidt dat de Steenmarter momenteel niet in de school verblijft. Het kan echter niet uitgesloten worden dat de soort in de toekomst toch weer een weg naar binnen weet te vinden. In dat geval treedt er bij de sloop mogelijk een conflict op met de Flora- en faunawet.

Gezien bovenstaande wordt aanbevolen om bij sloop van de schoolgebouwen rekening te houden met deze soort door een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode te hanteren, bijvoorbeeld de gedragscode van de Waterschappen en/of de gemeente Tiel. Dit houdt in dat de schoolgebouwen vlak vóór de ingreep worden gecontroleerd op het voorkomen van Steenmarters. Bij positief resultaat worden geen werkzaamheden uitgevoerd tijdens het voortplantingsseizoen van de Steenmarter (van eind maart tot eind juni). In andere perioden kan de Steenmarter worden verjaagd door vlak voor aanvang van de werkzaamheden de Steenmarter te verjagen door enkele uren lang harde muziek af te spelen in het gebouw en nabij de verblijfplaats van de soort.

Indien een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd bij de sloop van de school, treedt ten aanzien van de Steenmarter geen conflict op met de Flora- en faunawet.

4.4. SAMENVATTENDE TABEL

In de tabel op de volgende pagina is samengevat welke beschermde en kritische soorten (mogelijk) in het plangebied en omgeving voorkomen. Aangegeven is voor welke soorten ontheffing moet worden aangevraagd en of daarbij aanvullende voorwaarden gelden om negatieve effecten op de beschermde soorten te voorkomen.

Tabel 1.

Overzicht van beschermde en kritische planten- en diersoorten die in het plangebied en omgeving voorkomen, met hun status volgens de Flora- en faunawet en Rode Lijsten. Een Rode Lijst heeft de categorieën: gevoelig (GE), kwetsbaar (KW), bedreigd (BE) en ernstig bedreigd (EB). Voorkomen: + = aanwezig, - = afwezig, (+) = mogelijk aanwezig gezien biotoop en verspreiding, maar niet vastgesteld, f = foeragerend, (f) = incidenteel foeragerend.

Soorten per categorie Flora- en faunawet	Plan- gebied	Om- geving	Rode lijst met status	Ontheffingsaanvraag nodig?
Categorie 1 (lichte bescherming)				
Algemeen voorkomende amfibieën, zie paragraaf 3.2	(f)	+	-	Nee
Algemeen voorkomende zoogdieren, zie paragraaf 3.2	(+)	+	-	Nee
Categorie 2 (middelzware bescherming)				
Alle inheemse broedvogels	(+)	+		Nee, mits voorwaarden opgevolgd
Steenmarter	(+)	+	-	Nee, mits voorwaarden opgevolgd
Categorie 3: (zware bescherming)				
Rosse vleermuis	-	+	-	Nee
Watervleermuis	-	+	-	Nee
Meervleermuis	-	+	-	Nee
Dwergvleermuis	+	+	-	Ja ¹
Ruige dwergvleermuis	-	+	-	Nee
Laatvlieger	f	+	-	Nee
Franjestaart	-	+	KW	Nee
Gewone baardvleermuis	-	+	-	Nee
Grootoorvleermuis	-	+	-	Nee
Boommarter	-	+	KW	Nee
Rugstreepad	-	+	-	Nee
Heikikker	-	+	KW	Nee

1) Alleen noodzakelijk indien het gebouw dat mogelijk wordt gesloopt (figuur 1) daadwerkelijk wordt gesloopt.

5. CONCLUSIES

In dit hoofdstuk worden de conclusies ten aanzien van de relevante beschermde gebieden en soorten uit het vorige hoofdstuk nog eens op een rij gezet en wordt aangegeven hoe de voorgenumen plannen zich verhouden tot de vigerende ecologische wet- en regelgeving.

5.1. CONCLUSIES M.B.T. BESCHERMDE GEBIEDEN

Natura 2000 gebieden en Ecologische Hoofdstructuur

De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn De Deelen en Rottige Meenthe & Brandemeer op respectievelijk 7 en 13 km van het plangebied. Oranjewoud is het dichtstbijzijnde onderdeel (1 km) van de PEHS. Gezien de afstand tot het plangebied, het gebruik van het tussenliggende gebied en de aard van de ingreep, worden geen negatieve effecten op genoemde gebieden verwacht. De plannen stuiten dan ook niet op bezwaren vanuit de Natuurbeschermingswet en de regelgeving omtrent de EHS.

Overige gebiedsbescherming

Er worden geen negatieve effecten verwacht op overige beschermde gebieden en geen knelpunten verwacht met de betreffende regelgeving.

5.2. CONCLUSIES M.B.T. BESCHERMDE SOORTEN

Licht beschermde amfibieën en zoogdieren

Bij de herinrichting treden mogelijk beperkte, tijdelijke negatieve effecten op voor enkele licht beschermde amfibieën en zoogdieren. Voor deze lichtbeschermde soorten geldt een vrijstelling van ontheffing bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. De plannen veroorzaken ten aanzien van deze amfibieën en zoogdieren geen conflict met de Flora- en faunawet.

Vogels

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt ten aanzien van vogels geen conflict met de Flora- en faunawet, mits voldaan wordt aan de volgende voorwaarde:

- De werkzaamheden voor de herinrichting van het plangebied mogen geen verstoring opleveren voor broedvogels. In paragraaf 4.3 onder het kopje 'Vogels' is uitgelegd hoe aan deze voorwaarde kan worden voldaan.

Vleermuizen

Ten aanzien van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen worden geen negatieve effecten verwacht en veroorzaken de plannen geen conflict met de Flora- en faunawet.

In het schoolgebouw dat mogelijk wordt gesloopt (figuur 1) zijn zeer waarschijnlijk één of enkele baltsplaatsen van de Dwergvleermuis aanwezig. In het geval dat dit gebouw daadwerkelijk wordt gesloopt, is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Indien dit gebouw niet wordt gesloopt, veroorzaken de plannen ten aanzien van vleermuizen geen conflict met de Flora- en faunawet.

Steenmarter

Tijdens de veldbezoeken is geen Steenmarter in de schoolgebouwen aangetroffen. Het kan echter niet geheel worden uitgesloten dat de Steenmarter in de toekomst toch weer een weg naar binnen vindt. Daarom wordt aanbevolen om bij sloop van de schoolgebouwen rekening te houden met deze soort door een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode te hanteren, bijvoorbeeld de gedragscode van de Waterschappen en/of de gemeente Tiel (website LNV). Indien een goedgekeurde en voor Steenmarter relevante gedragscode wordt gevolgd bij de sloop van de school, treedt er geen conflict op met de Flora- en faunawet ten aanzien van deze soort.

LITERATUUR

- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Heijden, E. van der 2007. Ecologische Basiskaart Gemeente Het Bildt. Werkdocument en toelichting. A&W-rapport 948. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Veenwouden.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Ministerie van LNV 2003. Ondernemen en de Flora- en faunawet. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2004. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Mabelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata). – Nederlandse Fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- RAVON 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON 27: 46-64.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Vos, S. (redactie) 2007. Werkatlas Zoogdieren in Fryslân – verspreiding 1990-2006. Provincie Fryslân, Leeuwarden.

Geraadpleegde internetsites

- Digitale Natuuratlas Fryslân:
<http://www.fryslan.nl/binfo4/atlasnatuur/geoportaal.html?atlas=milieu&kaart=dna>
- www.fryslan.nl
- www.minlnv.nl
- www.natuurloket.nl

BIJLAGE 1 RELEVANTE NATUURWETGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. Deze is in dit hoofdstuk kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§2.1) en soortbescherming (§2.2).

1. GEBIEDSBESCHERMING

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Hierbij gaat het om Natura 2000-gebieden, de Ecologische hoofdstructuur, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide gebieden.

1.1 Natuurbeschermingswet 1998 en overige gebiedsbescherming

Natura 2000 is een netwerk van beschermde gebieden in de Europese Unie, dat wordt opgebouwd ter behoud en herstel van biodiversiteit. De Nederlandse Natura 2000-gebieden vormen een essentiële schakel in de internationale vliegroute van vele soorten trekvogels. Een aantal natuurgebieden is bijzonder internationaal belang, zoals de Waddenzee, de duinen en de laagveenmoerassen. Voor een aantal planten- en diersoorten, die meer of minder onder druk staan, zoals de Noordse woelmuis, de Grote vuurvlieder en de Groenknolorchis heeft Nederland ook een grote internationale verantwoordelijkheid. Met de Nederlandse bijdrage aan Natura 2000 wordt voorkomen dat de natuur in Europa verder achteruitgaat. Om dit Natura 2000-netwerk in Nederland adequaat in stand te houden, te herstellen en te beschermen is het nodig om hieraan een wettelijk regime te verbinden: de Natuurbeschermingswet 1998.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Daarmee verankerde Nederland de gebiedsbescherming van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving. De Natura 2000-gebieden die in het kader van deze richtlijnen zijn vastgesteld, worden ook wel Vogelrichtlijn- c.q. Habitatrichtlijngebieden of Speciale beschermingszones (SBZ's) genoemd. Handelingen die deze gebieden schaden, zijn verboden, tenzij de Provincie vergunning verleent. Habitatrichtlijngebieden zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten. Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen ter bescherming van leefgebieden van bedreigde vogels en trekvogels. De soorten en habitats waarvoor een gebied is aangewezen, worden de 'kwalificerende waarden' genoemd.

De Natuurbeschermingswet 1998 schrijft voor dat er voor ieder Natura 2000-gebied een aanwijzingsbesluit moet worden opgesteld waarin heldere instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd. Op basis daarvan worden de komende jaren beheerplannen ontwikkeld. Daarin is vastgelegd hoe habitattypen en soorten in een Natura 2000-gebied beschermd worden en welke activiteiten in en om de Natura 2000-gebieden zijn toegestaan. Totdat de nieuwe aanwijzingbeschikkingen definitief zijn vastgesteld, gelden de vigerende kwalificerende waarden.

Als er activiteiten in of nabij een Natura 2000-gebied plaatsvinden, moet oriënterend onderzoek uitwijzen of er een kans is dat deze significant negatieve effecten op de

instandhoudingsdoelstellingen of kwalificerende waarden van de Natura 2000-gebieden hebben. Er zijn drie uitkomsten mogelijk (ministerie van LNV 2005):

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat een vergunning moet worden aangevraagd middels de zogenaamde Verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dan moet een vergunningsprocedure worden gevolgd middels een Passende beoordeling. Hiervoor is onderzoek nodig op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake. Als op grond hiervan wederom blijkt dat niet valt uit te sluiten dat het plan significante gevolgen heeft voor het gebied, kan de provincie slechts een vergunning verlenen als voldaan wordt aan de zogenaamde 'ADC-criteria'. Dat wil zeggen dat er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met het plan is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd.

Bij een Passende beoordeling volgt een strengere toetsing. De Verslechterings- en verstoringstoets en de Passende beoordeling vallen buiten de reikwijdte van deze beoordeling. Ze worden toegelicht in hoofdstuk 7, waarin het vervolgtraject wordt beschreven.

De kwaliteit van Natura 2000-gebieden is mede afhankelijk van de ruime omgeving. Als een activiteit die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, moet deze beoordeeld worden. Activiteiten op korte afstand van een Natura 2000-gebied kunnen bijvoorbeeld kwalificerende soorten in het Natura 2000-gebied verstoren of verontrusten. Ook activiteiten op grotere afstand van een Natura 2000-gebied kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden, zoals hydrologische effecten en verstoring als gevolg van grote grondwateronttrekkingen, ingebruikname van vliegvelden en dergelijke. Verstoring treedt ook op als kwalificerende soorten uit het Natura 2000-gebied gebruik maken van de omgeving en dat gebruik door ruimtelijke ontwikkelingen bedreigd wordt. Een dergelijke situatie kan zich voordoen bij een soort als de Wespendif, die binnen een straal van zeven km rond zijn nest foerageergebieden bezoekt. Als een Natura 2000-gebied is aangewezen als broedgebied voor deze soort, zijn hiermee ook zijn foerageergebieden rond het Natura 2000-gebied beschermd. De bescherming van Natura 2000-gebieden is dus ook buiten de gebiedsgrenzen van kracht. Dit wordt aangeduid met de term externe werking. Locale en regionale overheden mogen in bestemmingsplannen geen ontwikkelingen mogelijk maken die in potentie een bedreiging voor Natura 2000-gebieden inhouden. Dit geldt voor nieuwe ontwikkelingen maar in beginsel ook voor bestaand gebruik.

Onder de vernieuwde Nb-wet vervalt het onderscheid tussen Staatsnatuurmonumenten en Beschermd Natuurmonumenten. Beide vallen onder de noemer Beschermd Natuurmonumenten. Als Beschermd Natuurmonumenten binnen Natura 2000-gebieden liggen, worden de natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden onder de oude wet zijn aangewezen, opgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Het oude beschermingsregime treedt terug. Handelingen in of rondom Beschermd Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, zijn verboden als ze schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of als ze het Beschermd Natuurmonument ontsieren. Dit geldt echter niet als de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij compenserende dan wel mitigerende (verzachtende) maatregelen te treffen (ministerie van LNV 2003).

De bescherming van de overige natuurgebieden is geregeld in bestemmingsplannen, die zijn opgesteld krachtens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

1.2 Gebiedsbescherming in een ecologische beoordeling

Bij een ecologische beoordeling dient onderzocht te worden of de beoogde plannen een bedreiging vormen voor beschermde (natuur)gebieden in de regio. De volgende vragen komen daarbij aan de orde:

1. Liggen er beschermde (natuur)gebieden in het plangebied of nabije omgeving?
2. Heeft de activiteit mogelijk (significant) negatieve gevolgen voor de beschermde gebieden (externe werking)?
3. Zijn die gevolgen te voorkomen?
4. Welke consequenties heeft dat voor de plannen (conclusies)?

Binnen de Natuurbeschermingswet vormen de eerste drie vragen de zogenaamde 'Voortoets'.

2. SOORTBESCHERMING

2.1 Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan

worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning, bijvoorbeeld om verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

In 2005 is een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie beschermingscategorieën. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:

1. soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is (licht beschermde soorten);
2. soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode (middelzwaar beschermde soorten);
3. soorten waarvoor ontheffing moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanenbloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat ervan uit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De gedragscode die voor vrijstelling is vereist, moet ter goedkeuring zijn ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet aantoonbaar volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):

1. de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. er is geen alternatief voor de ingreep;
3. er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Voor een ontheffing moet aan alle drie de criteria zijn voldaan.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

2.2 Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten officieel door het ministerie van LNV zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Wel verwacht het ministerie van LNV van de verschillende overheden en terreinbeherende organisaties dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode Lijsten. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

2.3 Soortbescherming in een ecologische beoordeling

In een ecologische beoordeling worden ten aanzien van soortbescherming de volgende vragen beantwoord:

1. Komen in het plangebied beschermde en kritische soorten en vegetaties voor?
2. Zo ja, worden deze bij realisatie van het plan geschaad en kan dat voorkomen worden?
3. Zijn er vanuit de Flora- en faunawet bezwaren tegen de plannen en zijn dientengevolge ontheffingsaanvragen nodig?

Relevante soorten en vegetaties

Voor de eerste stap zijn overzichtswerken, websites en andere bronnen geraadpleegd en is veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is ook informatie van derden betrokken. Er is daarbij vooral gelet op soorten die in het kader van de Flora- en faunawet en de Europese richtlijnen zijn beschermd, soorten die zijn opgenomen in de Rode Lijsten van kwetsbare en bedreigde soorten van Nederland en soorten die een indicatie geven van bepaalde ecologische kwaliteiten van het plangebied.

Bronnen

In de ecologische beoordeling is per soortgroep steeds als eerste bron het Natuurloket geraadpleegd (www.natuurloket.nl). Het Natuurloket geeft een overzicht van de gegevens van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora & Fauna (VOFF). De gegevens zijn weergegeven op kilometerhokniveau¹. Aangezien de kilometerhokken niet exact samenvallen met de grenzen van het plangebied, kan het zijn dat de genoemde soorten niet in het plangebied voorkomen. Ook zijn de gegevens soms (tientallen) jaren oud. De beschermde soorten worden op het natuurloket niet bij name genoemd. De gegevens zijn ter betaling opvraagbaar.

¹ Kilometerhokken: De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst verdeeld in blokken van 1 bij 1 km, de zogenaamde kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden.

Daarnaast is in een aantal overzichtswerken en websites nagegaan welke bijzondere en beschermde planten- en diersoorten er in de ruime omgeving van het betreffende plangebied voorkomen. De meeste van deze bronnen presenteren hun gegevens op een schaal van 5x5 km grote uurhokken, waardoor de gegevens een ruimer gebied beslaan dan het plangebied.

Veldonderzoek

De natuurwaarden worden eveneens onderzocht aan de hand van een veldbezoek. Hierbij wordt gelet op (sporen van) de aanwezigheid van beschermde en kwetsbare soorten in het plangebied. Daarnaast wordt beoordeeld voor welke beschermde soorten, waarvan het voorkomen in de omgeving bekend is, de ecologische randvoorwaarden in het plangebied aanwezig zijn.

Effecten

Na de beschrijving van de relevante soorten die in en nabij het plangebied voorkomen, volgt een overzicht van de te verwachten effecten van de ingreep op de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Deze verstoringen kunnen verder reiken dan de grenzen van het plangebied. We maken hier volgens de voorschriften van LNV in Werken aan Natura 2000 (ministerie van LNV 2004) onderscheid in vijf soorten effecten, onder te verdelen in kwantitatieve effecten (winst of verlies van habitats), kwalitatieve effecten (chemische effecten, fysieke effecten en verstoring) en achteruitgang in ruimtelijke samenhang (versnippering).

Beoordeling

Indien negatieve effecten niet voorkomen kunnen worden en verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden worden, zijn voor bepaalde soorten ontheffingsaanvragen noodzakelijk. In dat geval wordt geadviseerd of daarbij verzachtende en compenserende maatregelen nodig zijn.